УДК 81'42:316.77

DOI 10.33251/2522-1477-2020-7-173-180

ГОЛОВЧЕНКО Гліб Олександрович,
кандидат педагогічних наук, секретар
Національної спілки журналістів України,
директор Коледжу преси та телебачення,
генеральний продюсер телеканалу ТАК TV

АНАЛІЗ ТЕРМІНІВ ТА ДЕФІНІЦІЙ МЕДІАОСВІТИ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Цифрові технології, що продовжують стрімко розвиватися, є основним важелем змін у сутнісних характеристиках сучасних медіа та їх впливу на людину, її працю та суспільство. В статті автор наголошує на важливості розроблення уніфікованого термінологічного інструментарію для проведення наукових розвідок, обміну досвідом і здобутками в науковому просторі. Розглянуто основні терміни і поняття медіаосвіти; проаналізовано їх значення з мови-оригіналу. Проаналізовано визначальні дефініції медіаосвіти з метою визначення межі понятійного апарату дослідження з метою запобігання їх неоднозначному тлумаченню.

Ключові слова: терміни, медіа/ медійні засоби, медіа грамотність, медіаосвіта, освітнє середовище, англomовний дискурс.

Постановка проблеми. В умовах постійного збільшення кількості медіа (засоби масової комунікації: друковані засоби, відеопродукція, телебачення, Інтернет, радіомовлення) особливої актуальності набуває вивчення їх впливу на формування особистості і її світогляду. Інформаційні технології є визначальним чинником формування значної частини національного багатства багатьох країн, а медіа є, по суті, потужним джерелом неформальної освіти та просвітництва для різних соціальних груп населення. Засоби масової інформації суттєво впливають на процес укорінення цінностей та моделей поведінки, що домінують у певний час розвитку суспільства. Саме тому ЮНЕСКО та Рада Європи наголошують на необхідності запровадити медіаосвіту до навчально-виховного процесу.

Водночас, інтеграція української науки у міжнародну науку вимагає від дослідників уніфікованого термінологічного інструментарію, що уможливить взаєморозуміння, обмін досвідом і здобутками науковців, розроблення стратегії проведення наукових розвідок та публікації отриманих результатів не лише у вітчизняних наукових джерелах, але й зарубіжних. На думку академіка С. Гончаренка, внесення певної ясності, пошук граней, які об'єктивно існують і відокремлюють одне поняття від іншого є важливим завданням кожної науки, більш того, – її прямим обов'язком, оскільки «суб'єктивізм і неозначеність понять гальмують розв'язання ряду проблем». В «Українському педагогічному словнику» (1997) С. Гончаренко також притримується філософського трактування категорії «поняття» і подає її як «одну з форм мислення, в якій відображаються загальні істотні властивості предметів та явищ об'єктивної дійсності, загальні взаємозв'язки між ними у вигляді цілісної сукупності ознак» [2, с. 264].

Поняттєво-термінологічне оформлення характеризує результати, рівень теоретичного осмислення певної сфери об'єктивної дійсності та сприяє розкриттю її сутності, предмета, провідної системотвірної ідеї. Аналіз дефініцій дає змогу чітко визначити межі понятійного апарату дослідження, встановити смислові зв'язки між одиницями, які його складають, запобігти їх неоднозначному тлумаченню [1, с. 110].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади, основні підходи до медіа освіти, її сучасний стан і перспективи розвитку завжди були в центрі уваги науковців світу. Аналіз публікацій свідчить про погляди деяких теоретиків на медіа освіту як

інструмент захисту від негативного впливу ЗМІ (Н. Хомський, К. Селмон, Дж. Поттер). Проблеми взаємозв'язку медіа освіти та соціально-політичної активності громадян представлені у працях американських науковців (С. Ешлі, А. Максл, С. Крафт). В українському науковому дискурсі цінними є дослідження у сфері медіаосвіти і медіаграмотності таких учених, як В. Іванов, О. Волошенюк, Д. Дзюба, Л. Кульчинська, Л. Новікова, Г. Почепцов, Н. Череповська й ін. Водночас, проведене вивчення наукової літератури свідчить про відсутність тлумачень важливих термінів та дефініцій медіа освіти в англомовному дискурсі. Крім того, не був проведений порівняльний аналіз відповідності англомовних понять їх тлумаченню в українській мові.

Мета статті – аналіз базових понять дослідження в англомовному дискурсі, пошук адекватних відповідників іншомовних понять медіаосвіти у рідній мові на основі ґрунтовного і ретельного аналізу та співставлення їх тлумачень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині в науковому зарубіжному просторі, як і у вітчизняному, не має узгодженості щодо сутності та вживання термінів у сфері медіа освіти. Про відсутність єдиної термінології вказують дослідження науковців [16, с. 1]. Так, у США медіаосвіту метафорично називають «дитиною з тисячею імен» - media literacy, media studies, visual literacy, technology education, critical viewing [9, с. 453]. Загалом, вони усі використовуються синонімічно, проте найчастотнішим терміном є «media education». Основоположними для нашого дослідження є три групи термінів: «медіа освіта» та її похідні: «медіа/медійні засоби, медіаграмотність, медіаосвітній, медіаграмотний, медіадидактика»; «освітнє середовище» та його види: формальне, неформальне, інформальне; «суб'єкт» освітнього процесу, учень, студент, дорослий учень, особистість.

Причиною відсутності узгодженості в термінології науковці С. Банерджі і Р. Кьюбі (S. Banerjee, R. Kubeu) [3, с. 113] вважають той факт, що медіа освіта є відносно новою областю досліджень. Крім того, на наше переконання, така ситуація з термінологічним тезаурусом може бути пояснена еволюційними змінами у самих медіазасобах. Історично, медіа були друкованими, потім з'явилося радіо і вплив медіазасобів розширився. Поява кінематографа та телебачення розширило обсяги покриття, а Інтернет, завдячуючи своєму швидкісному розвитку, набув визнання «первинного джерела новин». Як наслідок, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій привело до «неймовірного різноманіття комунікаційних можливостей», що докорінно змінило сутність медіаосвіти.

Зарубіжні науковці ведуть мову навіть про «новий вид медіаосвіти». Так, дослідниця проблем медіа Соня Лівінгстон (S. Livingstone) зауважує, що нині спостерігається злиття медійних та інформаційних технологій, що породжує нові проблеми і виклики для громадян у їх повсякденному розумінні цих технологій. Іншими словами, медіа освіта зближується з інформаційною. Люди ж володіють певними навичками з кожного окремого виду. Злиття технологій вимагає інтеграції навичок опанування ними, відтак виникає потреба у новому понятті медіаосвіти, що поєднало б у собі традиційну медіаосвіту з інформаційною [12, с. 12].

В силу названих причин, дослідники Б. Коуп і М. Калантзіс (B. Core, M. Kalantzis), пропонують вживати узагальнюючий термін «media literacy» (медіаграмотність) у множинній формі, а саме «media literacies» (медіаграмотності) або «multi-literacies» (мультиграмотності) [4, с. 165].

Ще один чинник визначає розбіжності у трактуванні медіаосвіти. Варто згадати, що з часів появи медійних засобів користувачі «споживали» представлену в них інформацію. Нині змінилася «динаміка процесу». Споживачі, завдяки інтерактивному характеру медіа засобів, самі стали створювати оригінальні медіа комунікації.

Завдяки кардинальним змінам у самих засобах масової комунікації, дефініційне наповнення термінів, якими науковцями послуговувалися у сфері медіаосвіти, також варіювалося, а наслідком стало різноманіття медіаосвітніх термінів. Підтримуємо й позицію японської дослідниці з жіночого університету Шова (Showa Women's University) М. Комая (M. Komaya), яка вважає, що на просте запитання «що таке медіаосвіта» надзвичайно важко дати однозначну чітку відповідь у силу різних причин. Однією з них є різні контексти

(соціальний, культурний, економічний, історичний, технологічний) в яких розглядається концепт медіаосвіти [11, с. 34].

Звернення до відомого словниково-енциклопедичного джерела – «Глосарію освіти дорослих в Європі» свідчить, про різноаспектне розуміння терміну «media literacy»: як «індивідуальної медіа біографії», тобто здатності особи усвідомлювати важливість медіа для власного особистісного розвитку; як мас-медіа, тобто здатності розуміти, як працюють засоби масової комунікації; як медіа-практики, тобто використання комп'ютера, окрім традиційного способу, ще й для спілкування з іншими людьми; як медіапедагогіки, тобто використання медіа з педагогічною метою [6, с. 120].

Передусім, необхідно зазначити, що в англomовних наукових джерелах відсутня узгодженість навіть у вживанні двох ключових слів терміносполуки «медіаосвіта»:

Так, у Словнику Лонгмен (Longman Dictionary of contemporary English) сучасної англійської мови пропонується два значення терміну «media»: «організації, такі як телебачення, радіо та газети, що надають громадськості інформацію, або люди, які виконують цю роботу»; «множина від слова «засіб»» [13, р. 1024]. Словник Лонгмен ділової англійської (Longman business English dictionary) містить вже одне тлумачення, однак досить розширене: «різні шляхи розважання та передачі інформації громадськості, та рекламування товарів, зокрема телебачення, радіо і газети» [14, с. 330]. Причому, у словниковій статті міститься також пояснення термінів «electronic media» і «new media». Під першим (електронні медіа) розуміють «засоби, такі як телевізор, комп'ютери та CD-ROM, що роблять інформацію доступною громадськості», а «нові медіа» – «сучасні шляхи розповсюдження інформації та розваг, такі як Інтернет». Іншими словами, під новими медіа розуміються цифрові засоби комунікації.

Таким чином, зіставляючи словникові тлумачення одного й того ж терміну за різні роки, спостерігаємо зміни концепту «медіа», що відбулися упродовж лише 2-х років за трьома напрямками: суб'єкти надання інформації «організації» та «люди» не згадуються взагалі; окрім надання інформації, завдання медіа – надання громадськості розваг та рекламування товарів; перелік медійних засобів розширено за рахунок електронних медіа та нових (цифрових) медіа.

З урахуванням того факту, що цифрові технології домінують в усіх сферах діяльності людини, в науковому обігу все частіше послуговуються терміном «multimedia» (мультимедіа) чи «digital media» (цифрові медіа), коли мова йде про «media». Злиття цих двох видів комунікацій – масової, представленій електронними медійними засобами, і мультимедійної комунікації, що здійснюється завдяки цифровим медіа інструментам визначає й нову, комплексну сутність терміну «медіаосвіта», про яку мова піде нижче.

Розглянемо другу складову базової терміносполуки нашого дослідження. Аналіз англomовних наукових джерел також свідчить про відсутність єдиного терміну. В науковому обігу вживають терміни «освіта» (education), «грамотність» (literacy) і комбінацію двох перших термінів (literacy education). Останній варіант, зокрема, притаманний американській науковій літературі, на відміну від якої, у канадському науковому просторі переважно вживається термін «грамотність» (literacy). Однак, і в американській, і в канадській педагогічній літературі зазначені терміни можуть вживатися синонімічно, без акцентування на розбіжностях у їх семантиці. Іншими словами, стверджувати, що англійський термін «education» відповідає українському мовному конструкту «освіта», а «literacy» відповідно терміну «грамотність», видається нам неправомірним.

Звернення до англomовної довідково-енциклопедичної літератури свідчить про існування певних розбіжностей у тлумаченні зазначених термінів. Так, Словник сучасної англійської мови Лонгмен (Longman Dictionary of Contemporary English) пропонує наступні тлумачення «education»: «процес викладання і навчання, як правило, у школі, коледжі чи університеті»; «викладання певного предмету»; «заклади і люди, які задіяні у викладанні» [13, с. 501]. В той же час, Словник ділової англійської цього видавництва (Longman Business English Dictionary) узагальнює значення терміну «education» і одночасно видозмінює його:

«процес навчання, наприклад у школах та університетах, завдяки якому розвивається розум» [14, с. 173]. Стосовно терміну «literacy», у першому згаданому словнику знаходимо таке тлумачення: «здатність читати і писати». Словник ділової англійської мови взагалі не містить цього терміну.

У зарубіжних наукових працях віднаходимо різні трактування терміну «literacy». Передусім, це так звана «функціональна» чи «класична грамотність» (classical literacy – Reading Writing Understanding), тобто здатність читати, писати і розуміти. Однак, незважаючи на чіткість визначення концепту «грамотність» в словниково-довідкових джерелах, існують також інші тлумачення, що до деякої міри їх розширюють чи звужують. Так, на додаток до зазначених умінь, термін «literacy» несе в собі й ідеологічне навантаження. Водночас, традиційне визначення грамотності не вказує на її ідеологічну спрямованість.

У залежності від домінування тих чи інших медіа засобів на певному етапі їх розвитку, окрім класичної грамотності виокремлюють ще й такі: аудіо-візуальну (audio-visual literacy) та цифрову грамотність (digital literacy). Причому, остання має кілька синонімів: інформаційна грамотність (information literacy), комп'ютерна грамотність (computer literacy).

Медіа освіта/грамотність традиційно визначалася як здатність до отримання, оцінки і передачі інформації через комунікацію різними шляхами, у тому числі через друковані та недруковані тексти.

Автентичні спеціалізовані джерела енциклопедичного характеру, зокрема Словник медіа грамотності (Dictionary of Media Literacy) пропонує таке визначення: «критичні навички мислення, що уможливають здійснення людьми незалежного судження й прийняття обдуманих рішень у відповідь на інформацію, отриману через засоби масової комунікації» [5, с. 40]. У цьому визначенні дослідники звертають увагу, передусім, на наявність у людини автономних навичок.

Наявні в англійській науковій літературі і більш прості тлумачення «медіаосвіти», що також пов'язані з набуттям людьми певних навичок: здатність отримувати, аналізувати, оцінювати і передавати повідомлення різними шляхами; здатність отримувати, розуміти і створювати комунікації в різних контекстах; здатність володіти технічними та комунікативними навичками, а також навичками критичного мислення [8, с. 190].

У зазначеному контексті, важливим, на наше переконання, є звернення науковців на те, що «медіаграмотність» сьогодні почали вважати важливою навичкою на все життя [11, с. 124].

Розглядаючи набуття навичок як результат освітнього процесу, знаходимо, що медіа грамотність трактується як результат медіаосвіти. Отримана в результаті медіаосвіти, медіаграмотність включає вміння, що допомагають отримати доступ до інформації; розуміння і критичний аналіз різних аспектів медійного змісту та функцій медійних закладів (у т. ч. економічних); комунікації в різних контекстах; відчуття комфорту з усіма існуючими медіа; активне використання медіа з метою створити і розповсюджувати медіа тексти [7, с. 26-27].

З урахуванням викладеного вище, медіаосвіта стає «безпосереднім попередником медіаграмотності у найширшому значенні цього терміну». Таке визначення присутнє в документах ЮНЕСКО, у Грюнвальдській декларації (1982), після проведення конференцій в Тулузі, на Віденській конференції (1999), на конференції у Севільї (2002) було затверджено визначення медіа освіти, запропоноване на Віденській конференції, та визначено галузі, де потрібно активно просувати медіа освіту.

У контексті викладеного вище, доходимо висновку, що ЮНЕСКО трактує медіа освіту в доволі широкому сенсі, як освіту про медіа засоби для мільйонів людей в усьому світі. Натомість, деякі науковці сприймають медіа освіту, лише як «програми, націлені на розвиток медіа грамотності у дітей, молодих людей та дорослих» [11, с. 15].

В англійській літературі нині також часто вживається термін «media competence» замість «media literacy». Аналіз дефініцій другої складової цієї терміносполуки свідчить про відсутність єдиного тлумачення. Науковці все ще дискутують про сутність терміну «competence». Разом з тим, на думку деяких науковців [15, с. 31], доцільно використовувати

термін «media competence», як такий, що більш точно визначає сутність педагогічного феномену і є ширшим за термін «media literacy». Останній, хоч і став семантично багатшим і ширшим, все ж «означає трохи інше».

Досліджуване явище має місце як у формальній освіті, так і в неформальній та інформальній. Тому необхідно простежити відповідність термінів в англійській та українській мовах, що їх позначають. Зупинимося на них детальніше.

Формальна освітня ланка відіграє важливу роль у розвитку медіа грамотності, особливо дітей шкільного віку та молоді, яка навчається у закладах вищої освіти. Що ж до розвитку медіаосвітніх навичок у дорослих, то набувають вагомості неформальна та інформальна освіта, які допомагають тому, хто навчається упродовж життя, стати медіа освіченим.

У своєму дослідженні обмежимося визначеннями, яких притримується переважна більшість зарубіжних і вітчизняних науковців, та які схвалені ЮНЕСКО. Відтак, може здатися досить простим завданням знайти відповідність англійських та україномовних термінів щодо освітніх ланок: відповідним терміном англійської терміносполуки «formal education» є український мовний конструкт «формальна освіта», «non-formal education» відповідає українській лексичній одиниці «неформальна освіта», «informal education» має своїм аналогом термін «інформальна освіта».

Однак, аналізуючи англійські терміни, запропоновані ЮНЕСКО, спостерігаємо, що для позначення формальної освіти вжито термін «education», в той час, як неформальна та інформальна освіта позначаються іншим терміном – «learning», що в англо-українських словниках традиційно перекладається як «навчання». Притримуючись такої логіки, необхідно було би перекладати терміни ЮНЕСКО «non-formal learning» та «informal learning» як «неформальне навчання» та «інформальне навчання». Проте такий переклад значно вужить значення україномовного терміну.

Водночас, в україномовному контексті в Законі України «Про освіту» (2017) використовується саме термін «освіта» до усіх трьох ланок. Відтак, приймаючи визначення ЮНЕСКО за змістом, все ж будемо користуватися терміном «освіта», як більш узагальнюючим і законодавчо обґрунтованим в українській мові.

Викладене вище та дефініції зазначених термінів, що використовуються в україномовному науковому просторі, зокрема в Законі України «Про освіту», свідчить, що за своєю сутністю англійські та україномовні терміни, що позначають освітні ланки, не суперечать один одному, незважаючи на те, що прямих відповідників досліджуваних термінів нами не було знайдено.

Оскільки результати навчання та освіти вимірюють набутими компетентностями, варто проаналізувати і співставити також тлумачення цих термінів. Зауважимо, що означена тема є досить широко висвітлена у наукових працях як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників. Тому детально зупинятися на них не будемо. Водночас, підкреслимо, що у своєму науковому пошуку будемо опиратися на визначення, запропоновані ЮНЕСКО, як на такі, що є найбільш вживаними [18].

Приміром, англійський термін «competence» означає «здатність мобілізувати і використовувати внутрішні ресурси такі, як знання, уміння та ставлення, а також зовнішні ресурси такі, як бази даних, колеги, товариші, бібліотеки інструменти та ін. для ефективного розв'язання специфічних проблем у реальних життєвих ситуаціях». Натомість, в українському законодавстві термін «компетентність» трактується, на перший погляд, вужче: як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність». У запропонованому визначенні не зазначаються зовнішні ресурси, однак вони мають на увазі, оскільки для успішної соціалізації та провадження професійної та навчальної діяльності без їх використання не обійтися.

Викладене вище дає підстави для висновку щодо концептуального поля базових термінів нашого дослідження, що використовуються в англійській науковій літературі, та їх україномовних еквівалентів.

В центрі концептуального поля знаходиться термін «медіаграмотність» (media literacy) як результат медіаосвітнього процесу (media education). Останній відбувається у трьох ланках освіти: формальній (formal education), неформальній (non-formal education) та інформальній (informal education). «Media competence» знаходиться поруч, оскільки цей термін може сприйматися подвійно: як «набуті навички» і як власне «медіаосвіта». Складниками медіа грамотності з позицій набутих компетентностей є технічні навички (technical skills), критичне мислення (critical thinking skills) та комунікативні навички (communication skills). З історичного погляду медіа грамотність розпочиналася як класична (classical literacy), тобто вміння читати, писати й розуміти, що трансформувалася в аудіо-візуальну (audio-visual literacy), а потім у цифрову грамотність (digital literacy). Причому, вони не взаємовиключають одна одну, а «мирно» співіснують, кожна наступна неможлива без попередньої.

Розглянувши визначення основних термінів дослідження в англійській літературі, доцільно провести й порівняльний аналіз термінів, якими послуговуються саме у досліджуваних країнах. Нашу увагу привернув той факт, що у Сполучених Штатах медіа освіти, як правило, називають, використовуючи складний термін «media literacy education». Дослівно переклад означає «освіта медіаграмотності». Його походження пов'язують зі спільним використанням медіа засобів і технологій в освіті [10, с. 9].

У Канаді послуговуються таким визначенням «медіаосвіти»: це процес за допомогою якого люди стають медіаграмотними та здатні критично розуміти сутність, технології, вплив медіаповідомлень та їх виробництво. Причому, на думку канадських освітян, які впроваджують медіаосвіту в освітній процес, у визначенні важливо враховувати, що: медіа є конструкціями; аудиторія обговорює зміст; медіа є комерційними за своєю сутністю; медіа пронизані певною ідеологією.

Загалом, для позначення зазначеного концепту канадські науковці віддають перевагу терміну «media literacy», який було представлено Міністерством Онтаріо (Ontario Ministry) та який широко використовується у Канаді. Причому, як зауважує Дж. Рені (J. Rennie), «media literacy» спочатку сприймався лише, як назва шкільного предмету. Потім термін розширив своє значення, вийшовши за межі системи формальної освіти [17, с. 13]. Відтак, нині, те, що називалося у Канаді «media literacy», повністю асоціюється з медіаосвітою.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, в епоху глобалізації й інформації, приймаючи до уваги, що світ сприймається за допомогою медіа, важливим є розуміння принципів, методів роботи і потенцій впливу медіапродукції на формування світоглядних позицій особистості. Це є можливим тільки за умови правильного тлумачення понять і термінів, які використовує медіаосвіта. Здійснений аналіз базових понять дослідження в англійській мові свідчить про використання багатьох термінів медіаосвіти. Порівняння україномовних та англійських відповідників демонструє наявність різних найменувань і в українській мові. Тому, подальший науковий пошук плануємо спрямувати на здійснення історико-педагогічного аналізу розвитку медіаосвіти та відповідних термінів.

Список використаних джерел

1. Кушнірук С. Алгоритм формування категорійно-поняттєвого апарату вітчизняної педагогіки. *Молодь і ринок*. Дрогобич, 2018. №6 (161). С. 107–112.
2. Український педагогічний словник / за ред. С.У. Гончаренко. К.: Либідь, 1997. 376с.
3. Banerjee, S., Kubey, R. (2013). Boom or boomerang: A critical review of evidence documenting media literacy efficacy. *The international encyclopaedia of media studies: Media effects/media psychology* / Ed. A. Valdiva & E. Scharrer. Hoboken, NJ: Blackwell, 2013. P. 112–124.
4. Cope, W., Kalantzis, M. (2009). "Multiliteracies": New Literacies, New Learning. *Pedagogies*. Vol. 4, No. 3. P. 164-195.
5. Eliceiri E., Silverblatt A. Dictionary of Media Literacy. California: Greenwood, 1997. 48 p.
6. Federeghi P. Glossary of Adult Learning. Hamburg: UNESCO, Institute for Education, 1999. 256 p.

7. Hartai L. Report on Formal Media Education in Europe (WP3). Hungary: Hungarian Institute for Education Research and Development, 2014. 176 p.
8. Hargrave A.M. Media literacy in the digital age. NHK Broadcasting Studies. *An International Annual of Broadcasting Science*. 2010. Vol. 8, No.2. P. 189-209.
9. Hobbs R. Pedagogical issues in U.S. media education. *Communication Yearbook* / Ed S. Deetz. Newbury Park, CA: Sage, 1994. P. 453-466.
10. Hobbs R., Jensen A. The Past, Present, and Future of Media Literacy Education. *Journal of Media Literacy Education*. 2009. Vol. 1, No. 1. P. 1-11.
11. Komaya M. (2006). Development Research on Education from early childhood through later childhood: Doctoral Dissertation / Ochanomizu University, Tokyo, Japan. 2006. 150 p.
12. Livingstone S. Taking risky opportunities in youthful content creation: teenagers' use of social networking sites for intimacy, privacy and self-expression. *New Media & Society*. 2008. Vol. 10, No. 3. P. 12-16.
13. Longman Dictionary of Contemporary English. NY: Pearson Education ESL, 2011. 1572 p.
14. Longman Business English Dictionary. NY: Pearson Education Limited, 2007. 1086 p.
15. Parola A., Ranieri M. Media education in action: a research study in six European countries. Florence, Firenze University Press, 2010. 324 p.
16. Penman R., Turnbull S. Media literacy: Concepts, research and regulatory issues. Melbourne: Australian Communications and Media Authority, 2007. 176 p.
17. Rennie J. Making a Scene: Producing Media Literacy Narratives in Canada: Doctoral Dissertation / Ontario Institute for Studies in Education. University of Toronto. Toronto, 2015. 150 p.
18. Towards Media and Information Literacy Indicators. Paris: UNESCO, 2011. 53 p.

References

1. Kushniruk, S. (2018). Algoritm formuvannia kategoriino-ponniattievogo apparatu vitchiznianoi pedagogiky [*Algorithm of forming of conceptual framework in national pedagogy*]. *Molod i rynek – Youth and market*, 6(161), 107-112 [in Ukrainian].
2. Goncharenko, S.U. (1997). Ukrainskii pedagogichnyi slovnyk [*Ukrainian pedagogical dictionary*]. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
3. Banerjee, S., Kubey, R. (2013). Boom or boomerang: A critical review of evidence documenting media literacy efficacy. In A., Valdiva & E., Scharrer (Eds). *The international encyclopaedia of media studies: Media effects/media psychology* (pp. 112-124). Hoboken, NJ: Blackwell.
4. Cope, W., Kalantzis, M. (2009). "Multiliteracies": New Literacies, New Learning. *Pedagogies: An International Journal*, 4(3), 164-195, DOI: 10.1080/15544800903076044.
5. Eliceiri, E., Silverblatt, A. (1997). *Dictionary of Media Literacy*. California: Greenwood.
6. Federehgi, P. (1999). *Glossary of Adult Learning*. Hamburg: Institute for Education.
7. Hartai, L. (2014). *Report on Formal Media Education in Europe (WP3)*. Hungary: Hungarian Institute for Education Research and Development.
8. Hargrave, A.M. (2010). Media literacy in the digital age. NHK Broadcasting Studies. *An International Annual of Broadcasting Science*, 8(2), 189-209.
9. Hobbs, R. (1994). Pedagogical issues in U.S. media education. In S., Deetz (Ed). *Communication Yearbook* (pp. 453-466). Newbury Park, CA: Sage.
10. Hobbs, R., Jensen, A. (2009). The Past, Present, and Future of Media Literacy Education. *Journal of Media Literacy Education*, 1(1), 1-11.
11. Komaya, M. (2006). *Development Research on Education from early childhood through later childhood* (Doctoral Dissertation). Retrieved from: <http://dspace.library.uu.nl:8080/handle/1874/311801>.
12. Livingstone, S. (2008). Taking risky opportunities in youthful content creation: teenagers' use of social networking sites for intimacy, privacy and self-expression. *New Media & Society*, 10(3), 12-16, DOI.org/10.1177/1461444808089415.

13. Longman Dictionary of Contemporary English (2011). NY: Pearson Education ESL.
14. Longman Business English Dictionary (2007). NY: Pearson Education Limited.
15. Parola, A., Ranieri, M. (2010). *Media education in action: a research study in six European countries*. Florence, Firenze University Press.
16. Penman, R., Turnbull, S. (2007). *Media literacy: Concepts, research and regulatory issues*. Melbourne: Australian Communications and Media Authority.
17. Rennie, J. (2015). *Making a Scene: Producing Media Literacy Narratives in Canada* (Doctoral Dissertation). Retrieved from: <https://tspace.library.utoronto.ca/handle/1807/10311> (Rennie_James_J_201511_PhD_thesis).
18. UNESCO. (2011). *Towards Media and Information Literacy Indicators* (Background Document of the Expert Meeting 4-6 November 2010, Bangkok, Thailand). Paris: UNESCO.

GOLOVCHENKO Glib, PhD in Education, Secretary of National Union of journalists (Ukraine), Director of Press and Television College, TAK TV Channel General producer.

ANALYSIS OF DEFINING TERMS IN MEDIA EDUCATION IN THE ENGLISH LANGUAGE DISCOURSE

Abstract. *In the conditions of permanent increase in the amount of mass media (facilities of mass communication: the printed facilities, video products, television, Internet) the study of their influence on forming personality and the point of view acquires much importance. Information technologies are the determinative factor in forming considerable part of national values of many countries, and media are the powerful source of informal education and education for different circles of population. Mass media substantially influence the process of enhancing values and behavior models that prevail in certain time of social development. For this reason many international organizations stress the necessity to introduce media education to the educational process.*

At the time of integration of Ukrainian science in international scientific space there is a request from researchers to create a compatible terminological vocabulary that will guarantee the mutual understanding, exchange of experience and achievements between scientists, development of the strategy of implementation of scientific outcomes and publication in domestic scientific issues as well as in foreign ones. Many Ukrainian scholars underline the importance of bringing certain clarity, search of verges that objectively exist and dissociate one concept from the other. The main task is to minimize subjectivism and ambiguity in the vocabulary that prevent from settling some problems. In this context philosophical interpretation of category of "concept" is very important as it presents it as "one of forms of thinking in which general substantial properties of objects and phenomena of objective reality are represented, general connections between them are presented as integral set of signs".

The author of the article thinks that such concept-terminological registration characterizes the results, level of theoretical comprehension of certain sphere of objective reality and assists opening its essence, object, leading systematic idea. The analysis of English definitions connected with media education gives an opportunity clearly to define the concepts of the research, set semantic copulas between units, prevent them to ambiguous interpretation. Main terms and definitions of media education have been considered, their meanings in English have been analyzed. Defining definitions of media education in the English language have been profoundly considered with the aim to compare them with terms in Ukrainian.

Key words: *terms and definitions, media facilities, media literacy, media education, English discourse.*

*Одержано редакцією: 13.01.2020 р.
Прийнято до публікації: 22.01.2020 р.*